

PERSONALIA

IN MEMORIAM DR. W. TH. DE VOGEL. — In de nacht van 9 op 10 dezer is DE VOGEL overleden ten huize van zijn zoon te Hilversum; geboren op 26 Maart 1863, bereikte hij de patriarchale leeftijd van nagenoeg 92 jaar.

Deze grote figuur, de organisator van de Dienst der Volksgezondheid in het voormalige Nederlandsch Indië, is voor de lezers van het *Tijdschrift* geen onbekende, al hebben alleen de oudsten onder hen — en dan in het bijzonder zij die binnen de keerringen hebben gewerkt — hem persoonlijk gekend.

DE VOGEL's naam komt herhaaldelijk in het *Tijdschrift* voor, voornamelijk als voorwerp van bewondering door jongeren. In 1922 drukte het *Tijdschrift*¹ de rede af, waarmede DE VOGEL op 6 Augustus 1921 het vierde congres der Far Eastern Association of Tropical Medicine in het toenmalige Batavia opende. Dit congres vormde het hoogtepunt van de geneeskundige loopbaan van DE VOGEL, die van 1893–1895 civiel geneesheer was te Tegal, van 1898–1911 stadsgeneesheer te Semarang, van 1911–1913 inspecteur-souschef van de Burgerlijk Geneeskundige Dienst in Nederlandsch Indië, en van 1913–1921 Hoofdinspecteur van die dienst, welke enige jaren later terecht werd herdoopt in Dienst der Volksgezondheid.

W. TH. DE VOGEL

Van 1921 tot de tweede wereldoorlog vertegenwoordigde hij Nederlandsch Indië in het Office international d'Hygiène publique te Parijs. Hij was o.a. groot-officier in de orde van Oranje-Nassau en ridder in de orde van de Nederlandsche Leeuw. Tot voor korte tijd had hij nog grote belangstelling voor de hygiënische zaken van het huidige Indonesië; een zware slag voor hem was, ruim een jaar geleden, het overlijden van zijn vrouw, die hem, vaak met achterstelling van eigen persoon, meer dan een halve eeuw ter zijde stond.

Toen in 1936 het *Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* een feestbundel uitgaf, na het verschijnen van het 75e deel, was het portret van DE VOGEL een der drie welke het boek versierden, met o.a. als bijschrift „grondlegger van de richtlijnen, waarlangs de D.V.G. zich zou hebben te ontwikkelen”.

De schrijver dezer regelen uitte zich enige jaren geleden² als volgt:

„Het is aan DE VOGEL te danken, dat de jonge B.G.D. zich niet verloren heeft in de hopeloze onderneming, te trachten individuele ziekenbehandeling te verschaffen aan de miljoenenbevolking, doch van de aanvang af het toezicht op de volksgezondheid, de geneeskundige politie en de bestrijding van volks- en besmettelijke ziekten op de voorgrond plaatste. Het lijkt achteraf alles zo logisch, om de hygiëne op de voornaamste plaats, de individuele ziekenbehandeling op de achtergrond te stellen: De geschiedenis heeft DE VOGEL en zijn medewerkers in het gelijk gesteld, doch wie 30 jaren geleden in Indië werkte, herinnert zich de strijd die in ambtelijke kringen, in pers en Volksraad gevoerd moest worden, om het hygiënische beginsel van de dienst de overwinning te bezorgen”.

In 1951 schreef DINGER³: „Het is DE VOGEL geweest, die . . . deze (dienst) met vaste hand wist te leiden in de door hem bepaalde koers, . . . een organisatie die een voorbeeld is geweest voor de gezondheidszorg in tropische gewesten”.

In 1952 schreef VAN LOGHEM⁴ over DE VOGEL het volgende:

„In zijn revolutionnaire conceptie — die heel wat tegenstand zou ontmoeten — verwees hij de zorg voor de individuele zieken naar het tweede plan. Ten opzichte van deze zou de taak van de nieuwe dienst zich in hoofdzaak beperken tot de bevordering van de geneeskundige voorziening der regionale en locale bevolkingsgroepen”.

Tenslotte werd DE VOGEL gehuldigd in dit *Tijdschrift* door SNIJDERS⁵, naar aanleiding van zijn 90e verjaardag, met als ondertitel „Terugblik op een rijk leven”. Daaruit haal ik alleen de laatste regels aan:

„... het ging hem steeds om de exactheid en de waarheid, die hij ook van anderen meende te mogen eisen. Zondigen daartegen was hem een gruwel. Hij deed zich kennen als een idealist met grote stuwkracht, een strijder voor een edele zaak, het goede onvermoeid en onvermoeibaar zoekend, een ridderlijke figuur, „un chevalier sans peur et sans reproche”, aan wie wij op deze dag eerbiedig een eresaluut brengen”.

Aan dit rijke en lange leven is nu het onvermijdelijke einde gekomen. DE VOGEL's kinderen, klein- en achterkleinkinderen kunnen met trots op hun afstamming wijzen. Zij die, zoals schrijver dezes, het voorrecht hebben gehad onder hem te dienen, zullen zich hun leven lang erop beroemen tot zijn „jongeren” te hebben behoord.

(Het hierbij afgedrukte portret is een reproductie van het schilderij door E. SÜRICH, waarmede zijn vereerders hem in 1921 huldigden).

LITERATUUR

¹W. TH. DE VOGEL (1922) *N.T.v.G.* **66**, I, bl. 1157.

²CH. W. F. WINCKEL (1948) *N.T.v.G.* **92**, 1206.

³J. E. DINGER (1951) *N.T.v.G.* **95**, 3718.

⁴J. J. VAN LOGHEM (1952) *N.T.v.G.* **96**, 1780.

⁵E. P. SNIJDERS (1953) *N.T.v.G.* **97**, 714.

Blaricum, 10 Maart 1955

CH. W. F. WINCKEL

BENOEMD: Tot secretaris van het comité ter voorbereiding van een wetenschappelijke expeditie naar het oostelijke deel van het centrale bergland van Nederlands Nieuw-Guinea dr. H. J. T. BIJLMER, te Amsterdam. Leeropdracht verleend aan dr. M. C. KEULEMANS, apotheker van het Diaconessenhuis te Utrecht, in de faculteit der geneeskunde van de Vrije Universiteit te Amsterdam voor de cursus 1955–1956, voor het onderwijs in de recepteerkunde. Tot hoofdgeneeskundige bij de Rijksverzekeringsbank in tijdelijke dienst J. S. GRABÉ, arts. Tot directeur van de G.G. en G.D. te Vlaardingen dr. C. J. STORM, te Delft. Aangezien als geneeskundige, als bedoeld in artikel 1, lid 2, van Bijlage 1 der Regeling Toezicht Luchtvaart, G. RAMBITAN, arts, hoofd Geneeskundige Dienst der Garuda Indonesian Airways, te Djakarta. Benoemd tot luitenant-ter-zee-arts der 2e klasse oudste categorie bij de K.M.R. de luitenants-ter-zee-arts der 2e klasse jongste categorie bij de K.M.R. J. MOLENAAR en A. DEN DIKKEN.

GEVESTIGD: Te Angerlo R. INGENHOEST (van Amsterdam); te Arnhem P. C. BORST (van Hengelo), C. G. A. MEURS (van Vught), mevr. J. B. KALSHOVEN-KARSDORP (van Zutphen), S. SLUIS en mej. F. G. M. SCHNABEL (van Maastricht); te Breda W. HOUWING; te Groningen mej. G. E. IWEMA; te Hengelo F. SCHREUDER (van Nieuwer-Amstel); te 's-Hertogenbosch W. J. A. VAN BENTHEM; te Nijmegen A. M. F. B. CROUSEN, TH. VOSSENAAR (van Utrecht), C. J. M. WIDDERSHOVEN, mevr. J. RÖELL-VOÛTE en A. SAROLEA; te Oldebroek W. F. E. SMELIK; te Oldehove J. HELFRICH en mevr. S. J. HELFRICH-SASSEN; te Oss A. J. BOERMAN (van Enschede); te Renkum M. P. VAN DER GRINTEN (van Arnhem), J. J. MARTENS (van Delft) en L. M. HOGERZEIL (van Oegstgeest); te Ubbergen J. VAN HOEK; te Voorst P. VAN NOORD (van Deurne); te Wageningen P. J. VAN OOSTRUM (van Appelscha); te Winterswijk R. PRANGER (van Amsterdam); te Zevenaar M. J. R. M. RENS (van Maastricht), allen arts. Te Eindhoven F. J. W. DE GRAAF, tandarts.

VERTROKKEN: Van Arnhem mej. N. HEIER (naar Groningen), J. D. BRANGER (naar De